

KANSALLISEN KOKOOMUKSEN YLEISOHJELMA

(Vahvistettu puoluekokouksessa Helsingissä 28-29.4.1957)

Yleiset periaatteet

Kansallinen Kokoomus pitää valtiollisen toiminnan ensisijaisena tehtävänä valtakunnan itsenäisyyden ja kansallisen olemassaolon säilyttämistä.

Kansalaisten vapaus on turvattava sekä taattava heidän oikeutensa ja yhdenvertaisuutensa. Valtiovallan on lujitettava yhteiskuntaa ja kansanvaltaista valtiojärjestystä, huolehdittava kansakunnan eheyttämisestä, kehitettävä henkistä ja aineellista sivistystä sekä valvottava lakien kunnioittamista, oikeusturvaa ja tuomioistuinten riippumattomuutta.

Kansan hyvinvointia edistetään työtä tekemällä, tuotantoa ja työn tuottavuutta lisäämällä sekä säästämällä. Työlle, tuotannolle ja säästämiselle luovat parhaat edellytykset yrittämisen vapaus ja yksityinen omistusoikeus.

Yhteiskunnalliset olot on kehitettävä ajan vaatimuksia vastaaviksi. Sosiaalisella uudistustyöllä helpotetaan vähävaraisten toimeentuloa, tasottetaan etuvastakohtia ja lujitetaan kansan kestävyys. Toimenpiteet on valittava siten, että ne poistavat epäkohtien syyt, vahvistavat kansalaisten vastuuntuntoa ja oma-aloitteisuutta sekä takaavat sosiaalisen turvan rajoittamatta yksilön vapautta.

Kodilla ja perheellä on yksilön elämänkatsomuksen muovaajana ja vastuuntunnon kehittäjänä perustava merkitys, minkä vuoksi kodin asemaa yhteiskunnassa on vahvistettava.

Kristillinen ajatustapa ja siveelliset elämänarvot sekä kansalliset perinteet muodostavat perustan, jonka varaan sekä yksityiset kansalaiset että koko Suomen kansa voivat turvallisesti rakentaa elämänsä.

Kansanvaltainen yhteiskunta

Kansanvaltainen valtiojärjestys turvaa yleisen kansalaisvapauden ja keskinäisen yhdenvertaisuuden sekä jokaiselle mahdollisuuden päästä parlamentaarista tietä vaikuttamaan valtion ja itsehallintoyhdyskuntien asioihin. Kansanvalta edellyttää yleisen oikeusturvan ja riippumattoman oikeuslaitoksen säilyttämistä. Valtiovallan on kaikissa olosuhteissa suojattava kansalaisten työvoimaa ja omaisuutta sekä oikeutta elinkeinon harjoittamiseen.

Kumouksellista kommunismia samoin kuin kaikkea muuta toimintaa, joka tähtää kansanvaltaisen valtiojärjestyksemme muuttamiseen tai heikentämiseen, on päättävästi vastustettava. Perustuslain kanssa ristiriitaiset ja kansanvallan hengelle vieraat

valtapyrkimykset samoin kuin maan laillisiin hallituselimiin kohdistuva ulkoparlamentaarinen toiminta on torjuttava.

Eduskunnan arvovallan on oltava loukkaamaton. Kansanedustajan luottamustointa on hoidettava tämän tehtävän edellyttämän valtuuden, vastuun ja arvon mukaisella tavalla. Puolueiden välisten erimielisyyksien kärjistämistä on vältettävä ja pyrittävä tasapuolisiin, kokonaiselta edistäviin ratkaisuihin.

Valtiovallan on huolehdittava koko kansan menestyksestä. Sen on valvottava, että oikeudet ja velvollisuudet jakautuvat tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kaikkien kansalaispiirien kesken.

Ulkopolitiikka

Ulkopolitiikan päätehtävänä on maamme riippumattomuuden ja kansallisten etujen vaaliminen.

Maamme on ylläpidettävä hyviä poliittisia, taloudellisia ja sivistyksellisiä suhteita kaikkiin kansoihin. Kansainvälisessä kanssakäymisessä on korostettava keskinäistä kunnioitusta, luottamusta ja tasavertaisuutta sekä pientenkin kansojen oikeutta säilyttää valtiollinen itsemääräämisoikeutensa ja riippumattomuutensa.

Suomen kansa voi puolueettomuuspolitiikkaa harjoittaen parhaiten työskennellä kansojen välisten ennakkoluulojen poistamiseksi ja rauhan turvaamiseksi.

Maanpuolustus

Kansa, joka on valmis ja valmistautunut puolustamaan vapauttaan, pystyy sen myös säilyttämään.

Puolustuslaitos on kehitettävä ajan vaatimuksia ja maamme puolueettomuusasemaa vastaavaksi.

Maanpuolustuksen merkitys on selvitettävä kaikille kansalaispiireille ja maanpuolustustahto saatava koko Suomen kansan tahdoksi. Puolustuslaitoksen käyttöön on varattava riittävät välineet ja laitteet. Olosuhteita puolustuslaitoksessa on kehitettävä niin, että sen palvelukseen saadaan riittävästi pätevää henkilökuntaa.

Siviiliväestön turvaksi tarkoitettua väestösuojelulaitosta on niin valtion, kuntien kuin yksityistenkin toimesta määrätietoisesti kehitettävä.

Julkinen hallinto

Kaiken hallinnon ensisijaisena tehtävänä on oltava kansalaisten palveleminen.

Hallintoelinten itsenäisyyttä on kunnioitettava ja niiden toiminta pidettävä erillään puoluepolitiikasta. Virkamiesten nimitykset ja ylennykset on suoritettava hallitusmuodon edellyttämällä tavalla eikä puoluepoliittisten ansioiden perusteella. Virkamiesten oikeudellinen ja taloudellinen asema on turvattava.

Hallintokoneistoa on yksinkertaistettava ja sen toimintaa tehostettava.

Hallinnon julkisuus on kansanvallan kannalta tärkeä periaate. Kansalaisille on taattava mahdollisuus seurata hallintoelinten toiminnan laillisuutta ja puolueettomuutta.

Kunnallishallinto

Kunnallinen itsehallinto on säilytettävä ja sitä on edelleen kehitettävä. Kunnille määrättyjä yleisluonteisia ja lakisääteisiä rasituksia on rajoitettava. Siten vahvistetaan kuntien itsehallinto-oikeutta, luodaan edellytykset verorasituksen alentamiseksi ja tehdään mahdolliseksi kunnallisen toiminnan sopeuttaminen paikallisiin olosuhteisiin.

Kunnallisten kysymysten käsittelyssä ja hoidossa on puoluenäkökohtien sijasta otettava huomioon yksinomaan kuntalaisten ja kunnan etu.

Talouspolitiikka

Taloudellisen toiminnan perustana tulee olla yksityinen omistusoikeus ja vapaa, sosiaalinen markkinatalous. Siten syntyvät parhaat edellytykset yksityisten kansalaisten, kaikkien kansalaisryhmien ja koko kansan elintason nousuun.

Valtion ja kuntien varallisuutta ei ole suhteettomasti laajennettava. Päämääränä on pidettävä kansankapitalismin toteuttamista, jolloin mahdollisimman moni yksityinen kansalainen pääsee osalliseksi omistamisesta. Omistusoikeutta laajentamalla lisätään tehokkaimmin itsenäisten ja omin voimin toimeen tulevien kansalaisten määrää. Varallisuuden hankkimisen ja kartuttamisen tulee tapahtua asianomaisen oman yrittämisen tuloksena eikä valtion toimesta tai toisten kansalaisten kustannuksella.

Elinkeinoelämälle on annettava riittävä toimintavapaus. Sosialisoimispyrkimykset, sekä julkiset että salaiset, on estettävä. Yrittäjätoiminta ei kuulu valtion eikä kuntien ensisijaisiin tehtäviin. Niiden on ainoastaan rajoitettava luomaan suotuisat edellytykset yksityiselle yrittämiselle. Valtion ja kuntien haltuun poikkeuksellisina aikoina joutunutta yrittäjätoimintaa on supistettava. Maan teollistumisasteen nostaminen on maatalouden kehittämisen ohella koko maan kannalta elintärkeä tehtävä. Maallemme luontaisen teollisuuden teknillinen valmius on pidettävä ajan tasalla. Käsi- ja pienteollisuudella on meidän oloissamme huomattava merkitys, minkä vuoksi sille on luotava riittävät toimintaedellytykset.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä tuotannollisten ja teknillisten mahdollisuuksien tutkimiseen, jotta maamme kansantaloudelliset edellytykset voidaan käyttää tarkoin hyväksi.

Kansan hyvinvointi perustuu ensi sijassa tuotannon määrään ja tehoon. Tuotannon kohottaminen edellyttää yrittämisen vapautta sekä mahdollisuutta säästämiseen ja pääomanmuodostukseen. Maan luontaisten edellytysten, vientimahdollisuuksien ja kuluttajien tarpeiden on saatava määrätä tuotannon suunta, eikä tätä tule ohjata keinotekoisesti, tarpeettomin säännöstelytoimenpitein.

Teollistuva yhteiskunta asettaa kaupalliselle toiminnalle entistä suuremmat vaatimukset, jotka kauppa pystyy täyttämään vain vapaan kilpailun vallitessa. Eri yrittäjämuodoille on turvattava yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet.

Maamme elinkeinoelämän monipuolistamiseksi, liikenne- ja kuljetustarpeen tyydyttämiseksi ja syrjäseutujen saattamiseksi läheiseen yhteyteen muun maan kanssa on liikenneyhteydet pidettävä ajan vaatimusten tasalla. Eri liikennemuodoille on annettava tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet ja yksityisille liikenteen harjoittajille riittävät toimintaedellytykset.

Rahanarvon vakavuuden säilyttäminen on talouspolitiikan tärkeimpiä tehtäviä. Kansalaisia, varsinkin säästäjiä, on varjeltava inflaation seurauksilta,

Ulkomaankauppa

Maamme talous ja kansamme hyvinvointi riippuu ratkaisevasti ulkomaankaupasta.

On edistettävä kansainvälistä yhteistyötä taloudellisella alalla, harjoitettava aktiivista ja tervettä kauppapolitiikkaa, käytettävä menekkimahdollisuudet tarkoin hyväksi sekä hankittava markkinoita eri tahoilta.

Kansainvälisissä suhdanteissa tapahtuviin muutoksiin on ajoissa varauduttava.

Ulkomaankauppamme on oltava vapaa säännöstelystä ja valtion yksityiskohtaisesta holhouksesta. Elintärkeitä elinkeinoja on tarvittaessa suojattava epäterveeltä ulkomaiselta kilpailulta. Maan kauppalaivastoa ja kauppamerenkulun edellytyksiä on määrätietoisesti kehitettävä.

Maaseutupolitiikka

Maaseudun ja asutuskeskusten välille on luotava taloudellinen, sivistyksellinen ja sosiaalinen tasapaino. Kansalaisille on asuinpaikasta riippumatta annettava mahdollisuudet yhtäläiseen ansio- ja elintasoon. Hallinnon, yrittäjätoiminnan ja sivistyselämän keskittämistä muutamiin asutuskeskuksiin on vältettävä. Maaseudun ja asutuskeskusten väestön keskinäistä yhteisymmärrystä on vahvistettava.

Koko kansakunnalle on elintärkeitä, että maassa säilytetään itsenäinen ja elinvoimainen talonpoikaisväestö. Sen on saatava ilman jatkuvan pakkolunastuksen uhkaa hallita tilojansa.

Asutus- ja maankäyttöpolitiikkaa on harjoitettava niin, että estetään elinkelpoisten maanviljelystilojen pirstominen ja elinkelvottomien tilojen syntyminen. Liian pienten tilojen tuotannollisia edellytyksiä on parannettava. On edistettävä niiden yhdistämistä vapaaehtoista tietä, hankittava niille vapaille kaupoilla lisämaata sekä tehostettava uudisraivaus- ja maanparannustoimintaa. Maatalouspolitiikkaa on johdettava siten, että maatalous pystyy turvaamaan kansallemme välttämättömien peruselintarvikkeiden omavaraisuuden. Maa-, puutarha- ja metsätaloudellista tutkimus-, koe-, opetus- ja neuvontatoimintaa on kehitettävä kiinnittäen erityistä huomiota maatilatalouden kannattavuuteen ja tuotantosuuntaan.

Maatalouden harjoittaminen on tehtävä mahdolliseksi terveen yrittäjätoiminnan pohjalla. Maataloustuotteiden hinnat on pidettävä vähintään tuotantokustannusten tasolla. Ulkomaisen kilpailun uhatessa on epäedullisissa tuotannollisissa olosuhteissa toimivalle maataloudellemme annettava välttämättömänä elinkeinoalana tullisuoja. Tilapäisten tukitoimenpiteiden sijasta on maataloudelle järjestettävä tarpeellista perusluottoa. On luotava yleiset edellytykset maa- ja metsätalouden tuotanto- olosuhteiden parantamiselle ja järkipäätöksille sekä ohjattava maatalouden tuotantosuuntaa alueellisten ja tilakohtaisten edellytysten mukaan.

Maataloudesta luonnollisen kehityksen tietä vapautuvalle väestölle samoin kuin niille, joille maatalouselinkeino ei yksinään anna riittävää ansiota, on pyrittävä luomaan toimeentulo- ja sivuansiotilaisuuksia mikäli mahdollista kotiseudulla. Tässä tarkoituksessa on ammattikoulutusta tehostettava sekä luotava edellytykset elinkelpoisen teollisuuden, käsityön ja kaupan sijoittumiseksi maaseudulle.

Verotus ja julkiset menot

Ankara verotus lamauttaa työhalua, yrittämistä, säästämistä ja tuotantoa. Se merkitsee yksityisten työn tulosten pakkoluovuttamista valtiolle ja kunnille.

Verotus on järjestettävä siten, että kansalaisten kannattaa yrittää ja lisätä työpanostaan sekä ylläpitää ja laajentaa yrityksiään. Kansalaisten ahkeruutta ja yritteliäisyyttä rankaisevaa verotusta on lievennettävä. Inflaation aiheuttama omaisuusverotuksen kiristyminen on veroasteikkoa korjaamalla poistettava ja omaisuusvero pidettävä kohtuullisena, niin ettei se muodostu omaisuuden luovutusveroksi. Uusia yrityksiä on tuettava verovapauksin ja -helpotuksin.

Valtion ja kuntien menotaloutta on hoidettava niin, että verotus voidaan pitää kohtuullisena. On vältettävä avustusluonteisia menoja, sijoituksia tarpeettomaan liiketoimintaan sekä ylellistä rakentamista. Työllisyystöihin myönnettyt varat on käytettävä tuotantoa edistävällä tavalla. Valtiontaloutta sitovien lakien säätämistä on kartettava. Valtion tulo- ja menoarvio on laadittava siten, että kaikki tulot ja menot merkitään eduskunnan hyväksymään varsinaiseen talousarvioon. Tulo- ja menoarvion ulkopuolella ei ole ylläpidettävä erillisiä rahastoja.

Työ, työntekijät ja työnantajat

Kansalaisten työvoimaa on niin hyvin yksityisten kuin valtionkin suojeltava. Kaikkea rehellistä työtä on pidettävä arvossa ja korostettava työntekijän osuutta kansan vaurauden ja hyvinvoinnin luoja.

Jokaiselle kansalaiselle on taattava mahdollisuus työhön sekä oikeus valita ammatti ja työpaikka ja vaihtaa niitä.

Jokaisen työkykyisen kansalaisen velvollisuutena on tehdä työtä ja ensisijassa itse vastata toimeentulostaan.

Työntekijän ammattitaidon ja kelpoisuuden, koulutuksen ja kokemuksen sekä työn laadun ja vastuun on päästävä vaikuttamaan palkan määrään. Tällöin kansalaisten kannattaa

yrittää ja kehittää itseään. Erityisesti tulee palkkauksessa ottaa huomioon henkisen työn merkitys maan sivistyksellisten ja taloudellisten olojen kehittäjänä.

Yksityisten yritysten keskeinen osuus väestön työtilaisuuksien ja toimeentulomahdollisuuksien lisääjänä on tehtävä tunnetuksi kaikille kansalaispiireille. Menestyvä yritys pystyy tarjoamaan uusia työtilaisuuksia sekä entistä enemmän etuja työntekijöille.

Tutustuttamalla työn eri osapuolet toistensa näkökohtiin vähennetään työelämässä vallitsevia ennakkoluuloja ja ristiriitoja.

Eri työmarkkinaosapuolten järjestyminen kuuluu olennaisena osana nykyaikaiseen yhteiskuntaan, minkä vuoksi järjestysoikeus on tunnustettava kaikilla aloilla. Työmarkkinajärjestöjen on saatava ja niiden tulee itsenäisesti päättää sisäisistä asioistaan ja keskinäisistä suhteistaan. Ne eivät saa ottaa itselleen oikeuksia ja tehtäviä, jotka kuuluvat yksityisille, kunnille tai valtiovallalle. Jokaisen on saatava vapaasti päättää kuulumisestaan ammatillisiin yhteenliittymiin. Työmaapainostusta ei ole sallittava.

Elinkeinoelämän on yhteistyössä valtion ja kuntien sekä työmarkkinajärjestöjen kanssa harjoitettava aktiivista työllisyyspolitiikkaa. Elinkeinoelämää kehittämällä on luotava työtilaisuuksia varsinkin vajaatyöllisyysalueille sekä rajoitettava ennalta ehkäisevin keinoin kausi- ja suhdannetyöttömyyden haitallisia vaikutuksia.

Sosiaalinen toiminta

Yhteiskunnan velvollisuutena on tukea turvattomia ja heikkoja jäseniään.

Sosiaalista avustusta ei ole jaettava kaavamaisesti eikä puoluepoliittisten tarkoituserien mukaan. Tukea on annettava ainoastaan niille, jotka ilman omaa syytään ovat avun tarpeessa. Avun tarpeessa oleville on järjestettävä mahdollisuus tulla omin voimin toimeen. Tuotantoa edistävä ja ennalta ehkäisevä sosiaalipolitiikka vähentää suoranaisten avustusten tarvetta sekä kehittää asianomaisen henkilökohtaista vastuuntuntoa ja yrittämishalua.

Asunto-oloja on parannettava ja asunnontuotannosta huolehdittava ensi sijassa omatoimisuuden sekä vapaan yritteliäisyyden pohjalla. Asunnontuotannossa on otettava riittävästi huomioon vähävaraisten mahdollisuudet asunnon hankkimiseen.

Terveydenhoito on niin yksityisten kuin koko kansankin kannalta ensiarvoisen tärkeä tehtävä. Sairaalalaitosta on kehitettävä maan eri osien todellisia tarpeita vastaavasti.

Kansaneläkkeen lisäksi on sosiaalinen tuki järjestettävä entistä enemmän kansalaisten itsensä johtamien ja hallitsemien vakuutusmuotojen pohjalle. Tällöin vakuutetut itse osallistuvat vastuuseen, pääsevät valvomaan varojen käyttöä ja saavat avun yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Vanhusten huollosta ja viihtyisyydestä on omaisten vastattava yhdessä yhteiskunnan kanssa. Yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien on päästävä osallisiksi riittävästä eläketurvasta. Yhteiskunnan on maksettava velkansa maata puolustaessaan tai sisäistä järjestystä suojatessaan uhrinsa antaneille sekä heidän omaisilleen.

Terveet ja raittiit elämäntavat on pidettävä kunnialla ja tehtävä työtä niiden edistämiseksi. Urheilulla ja liikuntakasvatuksella on huomattava merkitys kansan henkisen ja fyysisen kunnan kohottajana. Vapaa-ajan käyttö on järjestettävä tehokkaalla ja hyödyllisellä tavalla.

Koti ja perhe

Kodilla on ratkaiseva osuus yhteiskunnan perusteiden vahvistajana ja tärkeä vastuu tulevien sukupolvien kasvattajana. Myönteisin verotus-, asunto- ja väestöpoliittisin keinoin on tuettava kodin perustamista ja tyydyttävän asunnon hankkimista sekä tasoitettava suuriperheisyydestä aiheutuvia kustannuksia.

Perheen äidin työtä on helpotettava. Kodin piirissä tapahtuvalla kasvatuksella ja taloudellisella valistuksella on huomattava merkitys.

Yksinäisten henkilöiden kotien perustamista on tuettava. Yhteiskunnallisia rasituksia jaettaessa on otettava huomioon yksinäisten mahdollinen huoltovelvollisuus.

Maan nuoriso

Nuorisossa on maan tulevaisuus minkä vuoksi yhteiskunnassa tarvitaan erityistä työtä kasvavan sukupolven hyväksi. Päämääränä on luoda maalle henkisesti ja fyysisesti terve sekä yhteiskunnallisesti valveutunut nuoriso, joka kunnioittaa lakia ja oikeutta, kykenee elämässään yhdistämään vastuun ja vapauden, on ajatustavaltaan isänmaallista, antaa arvoa terveille elämänmuodoille sekä perustaa tulevaisuutensa oman utteruutensa ja yrittämisensä varaan.

Nuorten ikäluokkien sijoittumismahdollisuudesta ammattiin ja yhteiskuntaan on huolehdittava. Nuorison elämänuran valintaa on helpotettava päteväällä ammatinvalinnan ohjauksella. On luotava edellytykset vapaan harrastustoiminnan kehittämiseksi.

Nuorten on saatava myös omien kunnallisten ja valtiollisten luottamushenkilöidensä välityksellä valvoa nuorison etuja yhteiskunnassa.

Koulu ja sivistys

Kansallinen sivistys ja luova henkinen työ ovat pienen kansan olemassaolon eilinehto.

Koulun on yhteistyössä kodin kanssa vastattava nuorison kasvatuksesta ja opetuksesta sekä kohotettava sen vastuuntuntoa. Koulussa suoritettavan kasvatustyön on oltava hengeltään kristillistä. Sen tulee valaista suomalaisen yhteiskunnan ja kansanvallan perusolemusta sekä herättää nuorisossa isänmaallista mieltä.

Koululaitosta on kehitettävä nykyaikaisen yhteiskunnan vaatimuksia vastaavasti. Ammatti- ja oppikouluja on perustettava tarvetta vastaava määrä. Eri koulumuotojen on nivellyttävä toisiinsa ja kouluhallinnon eri alojen oltava yhteistyössä keskenään.

Perusopetus on saatava vastaamaan ajankohdan tarpeita. Ammattikoulutus, oppikoululaitos ja korkeampi opetus on pyrittävä järjestämään niin, että kansalaisilla on

kotipaikasta ja varallisuudesta riippumatta mahdollisuus kykyjensä ja edellytystensä mukaiseen käytännölliseen ja tietopuoliseen koulutukseen.

Vapaan kansansivistystyön eri muotoja on nykyaikaistettava ja kehitettävä niin, että yhä laajemmat kansalaispiirit pääsevät sen tuloksista osallisiksi.

Tieteelliselle tutkimukselle ja taiteelle on annettava mahdollisuus riippumattomaan ja taloudellisesti turvattuun toimintaan. Korkeakoululaitosta on kehitettävä valtakunnan tarpeita vastaavasti.

Uskonto ja kirkko

Siveelliset elämänarvot on pidettävä kunnialla ja tuettava kansamme keskuudessa tapahtuvaa kristillistä työtä. Siten lujitetaan yhteiskunnan henkistä perustaa, edistetään kansan eheytymistä ja lisätään sosiaalista vastuuntuntoa.

Kirkkoa on tuettava sen pyrkimyksissä sopeuttaa toimintansa yhteiskunnassa tapahtuvaan kehitykseen.

Suomen kansankirkkojen on saatava vapaina kirkkoina toimia valtion kanssa yhteistyössä. Niille on taattava määräysvalta sisäiseen elämäänsä sekä riittävä myötävaikutus valtion ja kirkon suhteista päätettäessä.